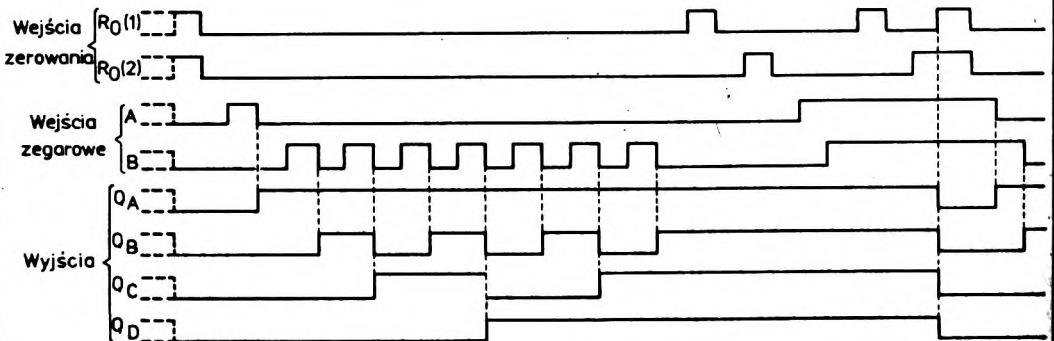
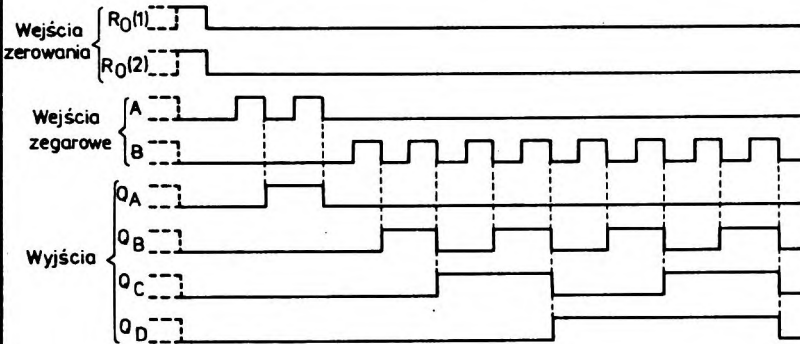
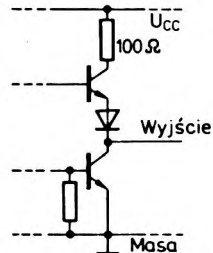
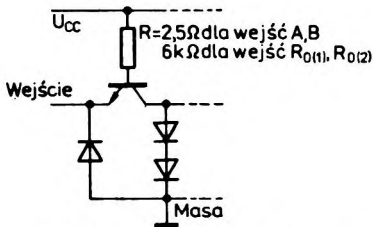
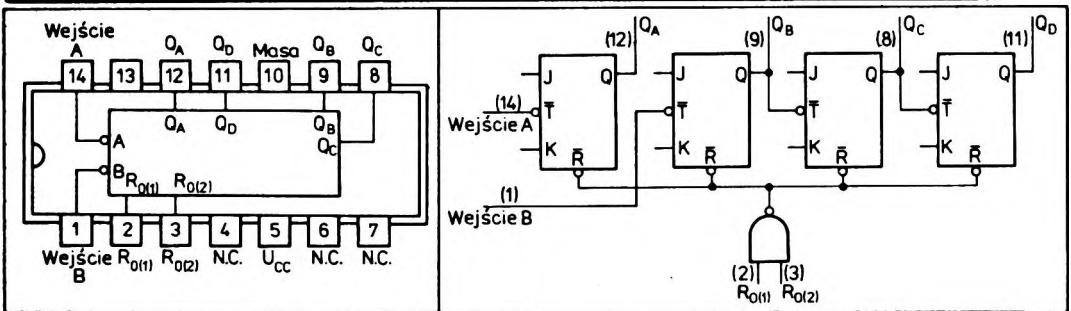

3.1.1.5. Czterobitowe liczniki dwójkowe: UCA6493N, UCY7493N

Przebiegi określające zależności funkcjonalne

Monolityczne układy scalone UCA6493N lub UCY7493N zawierają cztery przerzutniki JK-MS i dwuwejściową bramkę I-NIE połączone w ten sposób, że tworzą dwa liczniki: pierwszy 1-bitowy i drugi 1-bitowy ze wspólnymi bramkowanymi wejściami zerowania. Łącząc zewnętrznie wyjście pierwszego

przerzutnika Q_A z wejściem licznika 3-bitowego B tworzy się dwójkowy licznik 4-bitowy. Liczniki: 1-bitowy i 3-bitowy można wykorzystywać oddzielnie jeżeli nie jest wymagane ich zerowanie, lub zerowanie obu liczników może być jednoczesne.

Wejścia zerowania wszystkich przerzutników są dołączone do wyjścia dwuwejściowej bramki I-NIE. Zerowanie licznika, czyli wprowadzenie stanu niskiego (0) na wyjścia wszystkich przerzutników (Q_A , Q_B , Q_C i Q_D) następuje wtedy, gdy na obu wejściach zerowania $R_{0(1)}$ i $R_{0(2)}$ wystąpi stan wysoki (1).

W czasie zliczania co najmniej jedno z wejść zerowania $R_{0(1)}$ lub $R_{0(2)}$ musi być w stanie niskim (0).

Układy UCA6493N i UCY7493N są produkowane w obudowach A49B(CE70).

Tabela stanów

Liczba	Stan wyjść				Stan wyjść		
	Q_A	Q_B	Q_C	Q_D	Q_B	Q_C	Q_D
0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	1	0	0
2	0	1	0	0	0	1	0
3	1	1	0	0	1	1	0
4	0	0	1	0	0	0	1
5	1	0	1	0	1	0	1
6	0	1	1	0	0	1	1
7	1	1	1	0	1	1	1
8	0	0	0	1			
9	1	0	0	1			
10	0	1	0	1			
11	1	1	0	1			
12	0	0	1	1			
13	1	0	1	1			
14	0	1	1	1			
15	1	1	1	1			

Licznik 3-bitowy z wejściem B.

Wyjście Q_A połączone z wejściem B

Tabela funkcyjna

Wejścia zerowania		Wyjścia			
$R_{0(1)}$	$R_{0(2)}$	Q_D	Q_C	Q_B	Q_A
1	1	0	0	0	0
0	X	Liczenie			
X	0	Liczenie			

X - stan dowolny

Zalecane warunki pracy

Parametry		Wartość			Jednostki
Nazwa	Symbol	min	nom	max	
Napięcie zasilania	U_{cc}	4,75	5,0	5,25	V
Obciążalność	w stanie niskim	N_L	10		s.o.l.
	w stanie wysokim	N_H	20		
Obciążenie wnoszone przez wejście	A, B		2		
	$R_{0(1)}, R_{0(2)}$		1		
Czas trwania impulsów zegarowych na wejściach A, B	t_w	50			ns
Czas trwania impulsów zerujących na wejściach $R_{0(1)}, R_{0(2)}$	t_{wz}	50			ns
Zakres temperatury otoczenia	UCA6493N	t_{amb}	-40	85	°C
	UCY7493N		0	70	

Wartości dopuszczalne parametrów

Parametry		Wartość		Jednostki
Nazwa	Symbol	min	max	
Napięcie zasilania	U_{CC}		7	V
Napięcie wejściowe	U_I		5,5	V
Ujemny prąd wyjściowy	$-I_I$		12	mA
Zakres temperatury przechowywania	t_{118}	-55	125	°C

Parametry statyczne

(Jeżeli nie podano inaczej — w pełnym zakresie temperatury otoczenia)

Parametry		Wartość			Jednostki	Warunki pomiaru	Układ pomiarowy
Nazwa	Sym-bol	min	typ ¹⁾	max			
Napięcie wejściowe w stanie niskim	U_{IL}		0,8		V		
Napięcie wejściowe w stanie wysokim	U_{IH}	2			V		
Ujemne napięcie wejściowe	$-U_I$		1,5		V	$U_{CC} = 4,75 \text{ V}$ $I_I = -12 \text{ mA}$ $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$	L
Prąd wejściowy w stanie niskim dla wejść:	$R_{0(1)}, R_{0(2)}$		-1,6		mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 0,4 \text{ V}$	H
	A, B		-3,2				I, J
Prąd wejściowy w stanie wysokim dla wejść:	$R_{0(1)}, R_{0(2)}$		40		µA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 2,4 \text{ V}$	G
	A, B		80				I, J
	każdego wejścia	I_{IH}		1		mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$ $U_I = 5,5 \text{ V}$
Napięcie wyjściowe w stanie niskim	U_{OL}	0,2	0,4		V	$I_{OL} = 16 \text{ mA}$	A, B
Prąd wyjściowy w stanie niskim	I_{OL}		16		mA	$U_{OL} \leq 0,4 \text{ V}$	
Napięcie wyjściowe w stanie wysokim	U_{OH}	2,4	3,4		V	$I_{OH} = -800 \mu\text{A}$	C, D, E, F
Prąd wyjściowy w stanie wysokim	I_{OH}		-800		µA	$U_{OH} \geq 2,4 \text{ V}$	
Zwarciovyy prąd wyjściowy ²⁾	I_{OS}	-18 - 35	-55		mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$	C, D, E, F
Prąd zasilania	I_{CC}		32	53	mA	$U_{CC} = 5,25 \text{ V}$	K

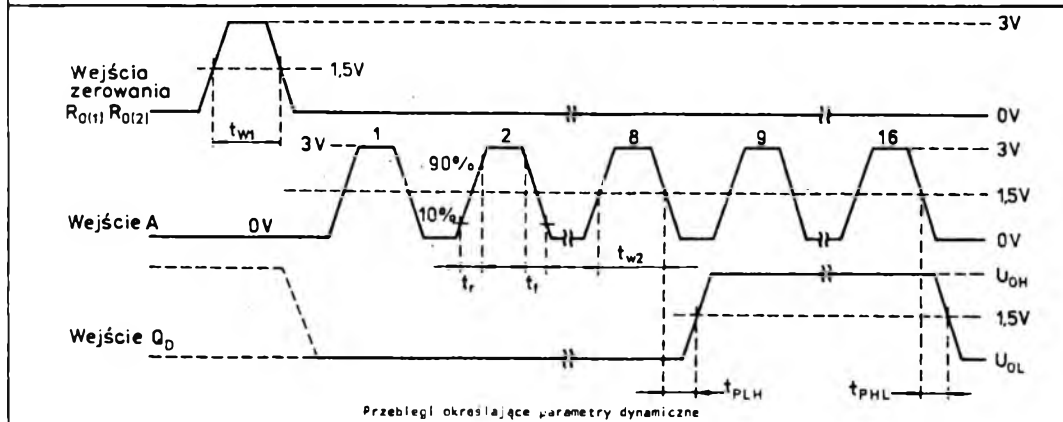
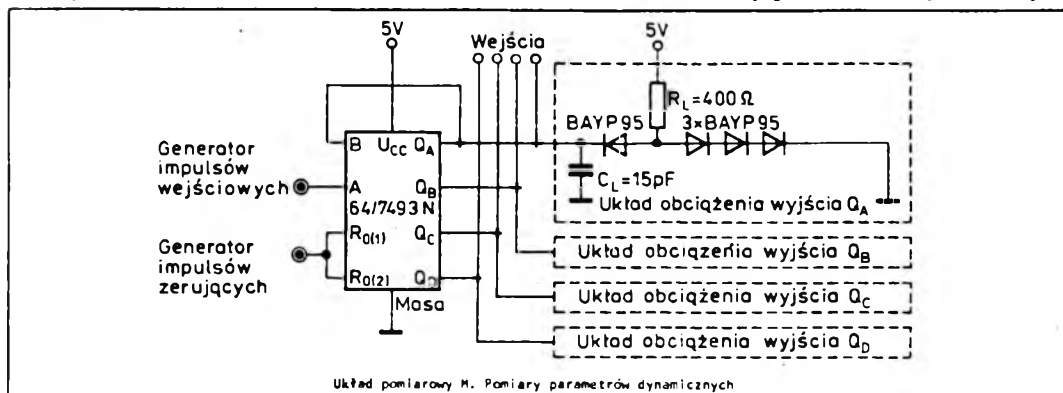
¹⁾ Wartości typowe podane są przy $U_{CC} = 5 \text{ V}$, $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$
²⁾ Jednocześnie może być zwarte nie więcej niż jedno wyjście

Parametry dynamiczne przy $U_{CC} = 5\text{ V}$, $t_{amb} = 25^\circ\text{C}$

Parametry		Wartość		Jednostki	Warunki pomiaru	Układ pomiarowy
Nazwa	Symbol	min	max			
Maksymalna częstotliwość zegarowa	f_{max}	10		MHz	$R_L = 400\ \Omega$ $C_L = 15\ \text{pF}$	M
Czas propagacji i sygnału do stanu wysokiego na wyjściu Q_D od wejścia A.	t_{PLH}		135	ns		
Czas propagacji sygnału do stanu niskiego na wyjściu Q_D od wejścia A	t_{PHL}		135	ns		

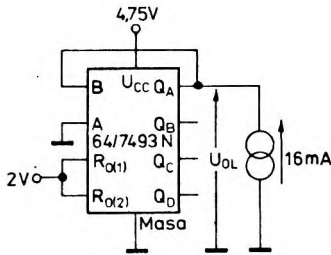
Układy pomiarowe

Pomiary parametrów dynamicznych

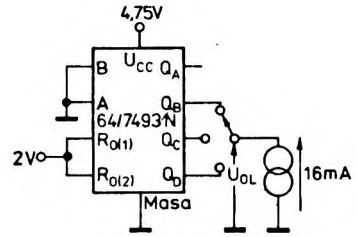

Uwagi: Parametry impulsu zerującego: amplituda $U = 3\text{ V}$, poziom podstawy 0 V , czas trwania $T_{w1} = 100\text{ ns}$, czas narastania $t_r = 5\text{ ns}$, czas opadania $t_f = 5\text{ ns}$.
 Parametry impulsów wejściowych (wejście A): amplituda $U = 3\text{ V}$, poziom podstawy 0 V , czas trwania $t_{w2} = 100\text{ ns}$, częstotliwość $f = 1\text{ MHz}$, czas narastania $t_r \leq 15\text{ ns}$, czas opadania $t_f \leq 15\text{ ns}$.
 Impedancja wyjściowa generatorów $Z_0 = 50\ \Omega$
 Wartość C_L uwzględnia pojemność sondy i pojemność montażu. Obciążeniem każdego wyjścia jest układ o danych określonych dla wyjścia Q_A .

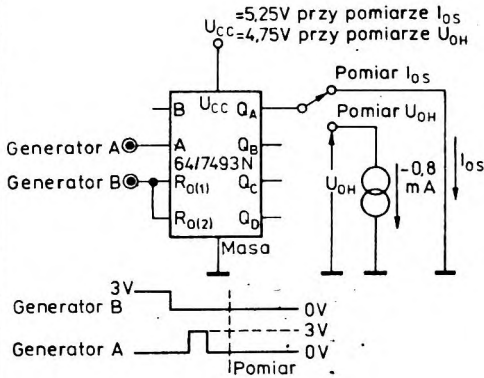
Pomiary parametrów statycznych

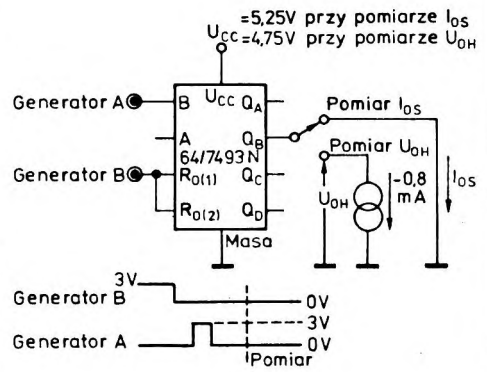
Układ pomiarowy A. Pomiar U_{OL} dla wyjścia Q_A

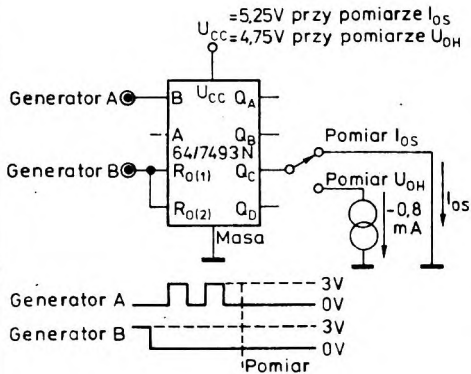
Układ pomiarowy B. Pomiar U_{OL} dla wyjść Q_B , Q_C i Q_D

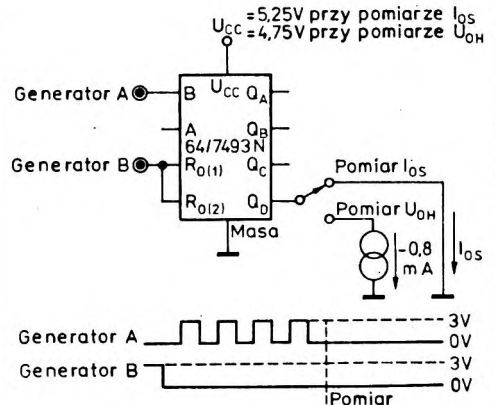
Układ pomiarowy C. Pomiar U_{OH} lub I_{OS} wyjścia Q_A

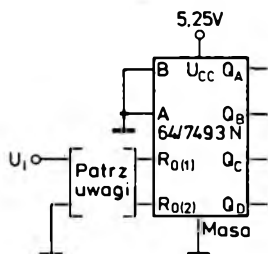
Układ pomiarowy D. Pomiar U_{OH} lub I_{OS} wyjścia Q_B

Układ pomiarowy E. Pomiar U_{OH} lub I_{OS} wyjścia Q_C

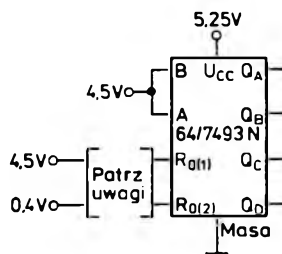

Układ pomiarowy F. Pomiar U_{OH} lub I_{OS} wyjścia Q_D

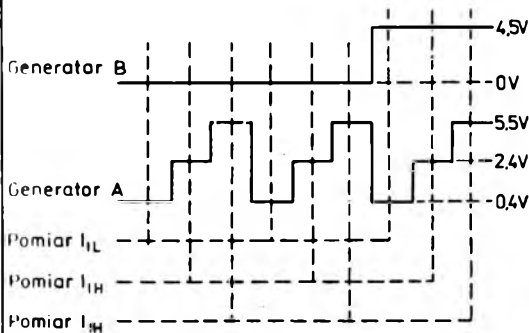
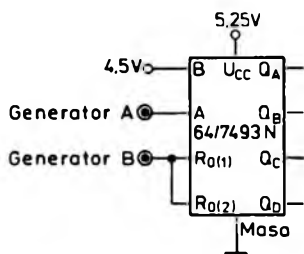
Uwagi: Każde wejście jest badane oddzielnie.
 Na wejścia badane przyłożyć:
 a) $U_1 = 2,4\text{ V}$ b) $U_1 = 5,5\text{ V}$
 Pozostałe wejścia dotychczas do masy.

Układ pomiarowy G. Pomiar I_{IH} wejść zerowania

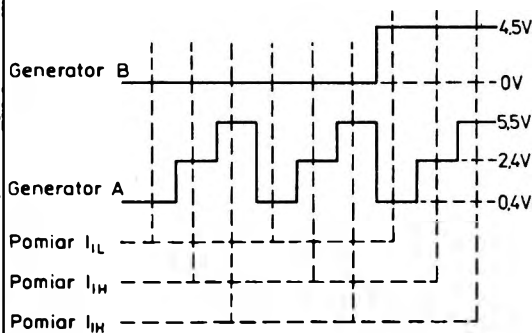
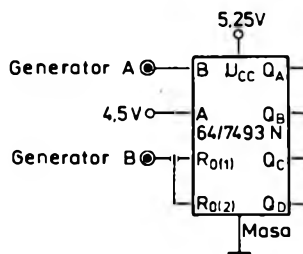

Uwagi: Każde wejście jest badane oddzielnie.
 Przyłożyć na wejście badane $U_1 = 0,4\text{ V}$,
 pozostałe wejścia dotychczas do źródła napięcia $U_1 = 4,5\text{ V}$

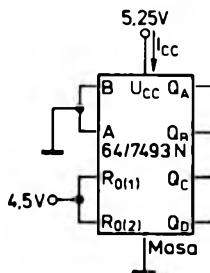
Układ pomiarowy H. Pomiar I_{IL} wejść zerowania

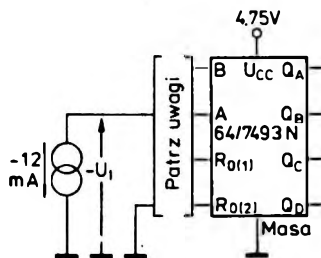
Układ pomiarowy I. Pomiar I_{IL} , I_{IH} wejścia A.

Układ pomiarowy J. Pomiar I_{IL} , I_{IH} wejścia B.

Układ pomiarowy K. Pomiar I_{CC}

Uwagi: Każde wejście jest badane oddzielnie
 $I_1 = -12\text{ mA}$ z wejścia badanego
 pozostałe wejścia dotychczas do masy

Układ pomiarowy L. Pomiar $-U_1$

3.1.1.6. Typowe zastosowania liczników 64/7493N

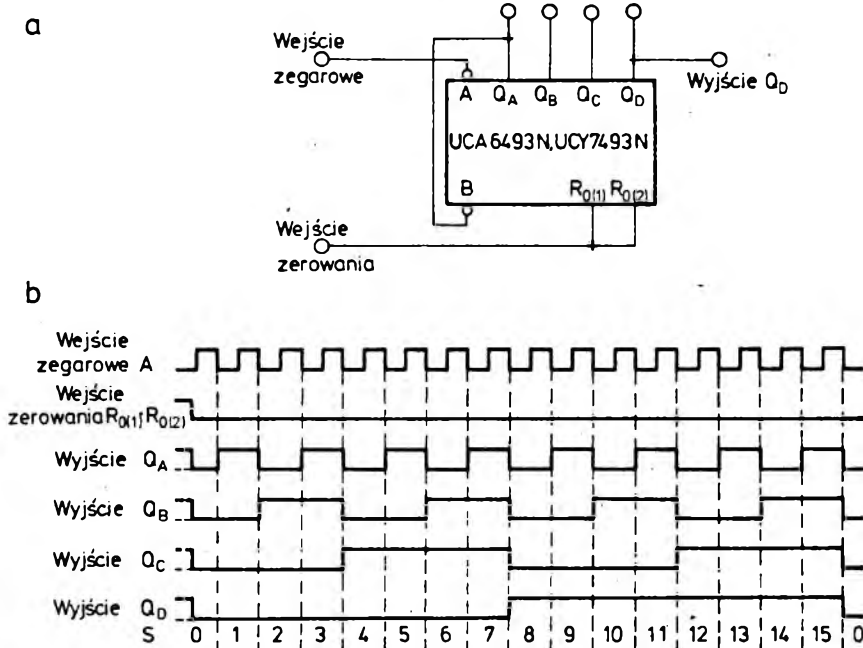
Liczniki dwójkowe

Układ scalony UCA6493N lub UCY7493N zawiera cztery przerzutniki JK-MS, połączone w ten sposób, że tworzą dwa liczniki: pierwszy 1-bitowy i drugi 3-bitowy. Oba liczniki mają wspólne bramkowane wejścia zerowania. Łącząc zewnętrznie wyjście pierwszego przerzutnika Q_A z wejściem licznika 3-bitowego B tworzy się dwójkowy licznik 4 bitowy. Schemat połączeń i przebiegi ilustrujące działanie czterobitowego licznika dwójkowego przedstawiono na rys. 3.25. Liczniki 1-bitowy i 3-bitowy mogą być stosowane oddzielnie. Schemat połączeń i przebiegi ilustrujące działanie licznika 3 bitowego przedstawiono na rys. 3.26. Dwójkowe liczniki N bitowe można uzyskać przez szeregowe łączenie liczników UCA6493N lub UCY7493N i wykorzystując odpowiednie wyjście przerzutnika $Q_A, Q_B, Q_C, \dots, Q_N$.

Liczniki modulo S

Układy UCA6493N lub UCY7493N można również stosować w dzielnikach o cyklach krótszych od dwójkowych liczników N bitowych.

Jeżeli wymaga się aby dzielnik miał długość cyklu S , to należy zdekodować stan licznika dwójkowego $s = S$ i następnie sygnał z dekodera wprowadzić na wejścia zerowania. W układach tego typu każdorazowe osiągnięcie stanu licznika równe długości cyklu ($s = S$) powoduje wyzerowanie licznika i rozpoczęcie cyklu od stanu $s = 0$. Stan licznika $s = S$ jest w pewnym sensie stanem zabronionym i przechodzi samoczynnie w stan $s = 0$. Dzielnik będzie miał S różnych stanów: od $s = 0$ do $s = S-1$ ($s = 0, 1, 2, \dots, S-1$). Jeżeli zabroniony stan licznika $s = S$ można wyróżnić stanami logicznymi i występującymi na nie więcej niż dwóch wyjściach, to bramkowane wejście

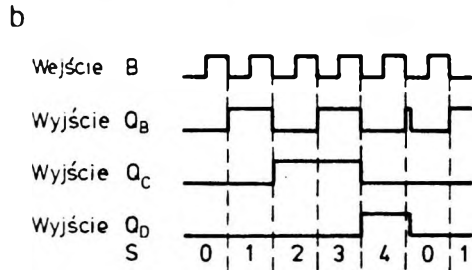
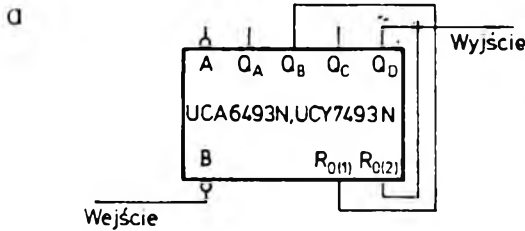

Rys. 3.25. Czterobitowe liczniki dwójkowe 64/7493N

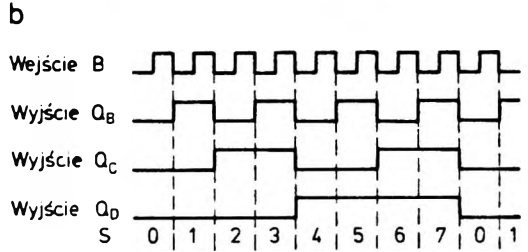
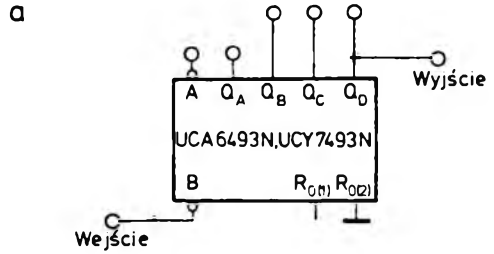
a — schemat połączeń, b — przebiegi na wejściach i wyjściach licznika

Rys. 3.26. Układ 64/7493N jako licznik 3-bitowy
 a - schemat połączeń, b — przebiegi na wejściu i wyjściach układu

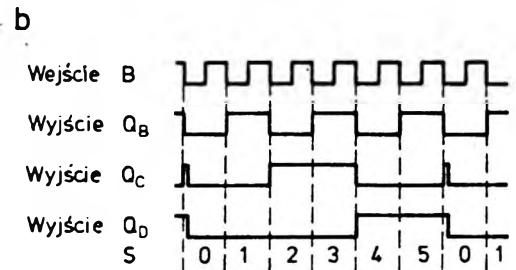
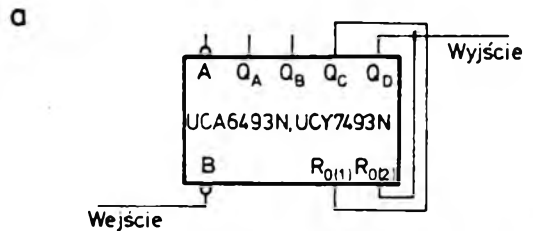
zerowania można wykorzystać do dekodowania tego stanu. Możliwość taka została wykorzystana między innymi w liczniku modulo 5 przedstawionym na rys. 3.27. Licznik ten uzyskuje się przez skrócenie cyklu 3 bitowego licznika układu UCA6493N lub UCY7493N. Dla licznika 3 bitowego stan $s = 5$ wyróżnia się wystąpieniem stanu logicznego 1 na wyjściach Q_B i Q_D . Z chwilą osiągnięcia $Q_B = 1$ i $Q_D = 1$

Rys. 3.27. Licznik modulo 5
 a — schemat połączeń, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

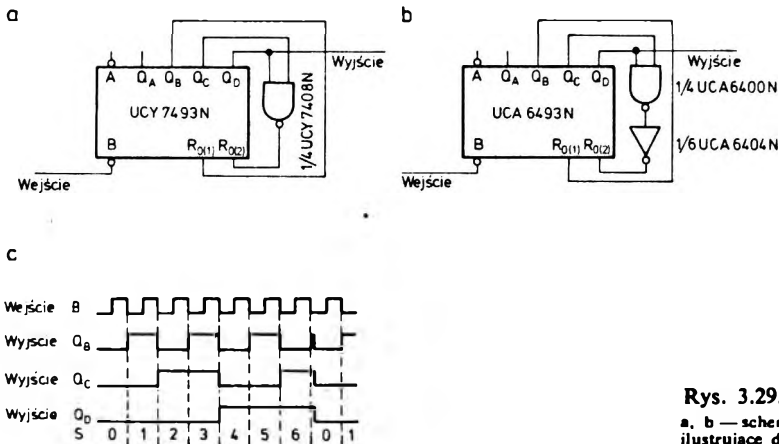

licznik jest zerowany ($R_{0(1)} \cdot R_{0(2)} = 1$) i przechodzi do stanu $s = 0$ rozpoczynając nowy cykl pracy. Analogicznie uzyskuje się licznik modulo 6 przez skrócenie cyklu licznika 3 bitowego. Schemat połączeń i przebiegi ilustrujące działanie licznika modulo 6 pokazano na rys. 3.28. Realizacja licznika modulo 7 metodą skracania cyklu licznika 3 bitowego wymaga zastosowania dodatko-

Rys. 3.28. Licznik modulo 6
 a — schemat połączeń, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

Rys. 3.29. Liczniki modulo 7

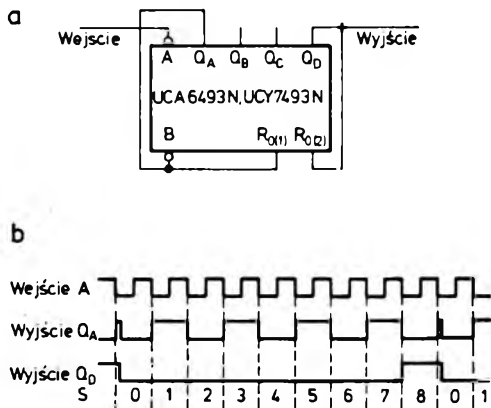
a, b — schematy ideowe, c — przebiegi ilustrujące działanie liczników

wo jednej dwuwejściowej bramki I (rys. 3.29a) lub dwuwejściowej bramki I-NIE i inwertera (rys. 3.29b). W obu układach zerowanie licznika ($R_{0(1)} \cdot R_{0(2)} = 1$) następuje po osiągnięciu stanu $s = 7$, dla którego na wyjściach Q_B , Q_C i Q_D istnieje poziom logiczny 1.

Licznik modulo 9 można uzyskać przez skrócenie cyklu 4 bitowego licznika dwójkowego. Schemat połączeń układu UCA6493N lub UCY7493N dla uzyskania licznika modulo 9 widać na rys. 3.30.

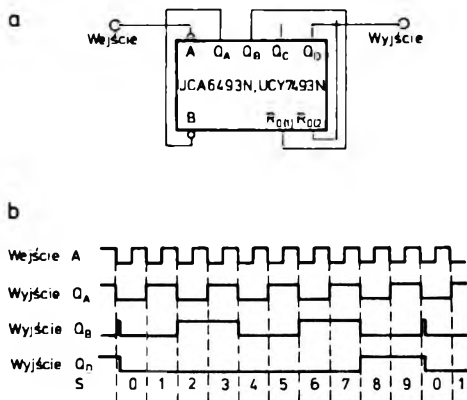
Liczniki dziesiętne są produkowane w wersji scalonej (UCA6490N lub UCY7490N), jeżeli jednak zachodzi potrzeba zastosowania układu UCA6493N lub UCY7493N jako licznika modulo 10, to można

układ połączyć tak jak pokazano na rys. 3.31. Na wyjściu Q_A tego układu otrzymuje się jednocześnie przebieg w postaci fali prostokątnej o częstotliwości dwukrotnie zmniejszonej w stosunku do częstotliwości impulsów wyjściowych. Realizacja licznika modulo 11 metodą skracania cyklu układu UCA6493N lub UCY7493N wymaga zastosowania w układzie dekodującym dwuwejściowej bramki I (rys. 3.32a), lub dwuwejściowej bramki I-NIE i inwertera (rys. 3.32b). Można również stosować w układzie dekodującym inne funkcje logiczne tak, aby warunek zerowania licznika $R_{0(1)} \cdot R_{0(2)} = 1$ był spełniony dla stanu gdy $Q_A = 1$, $Q_B = 1$ i $Q_D = 1$.

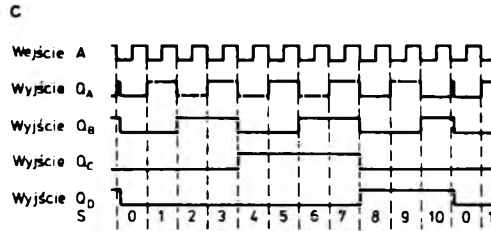
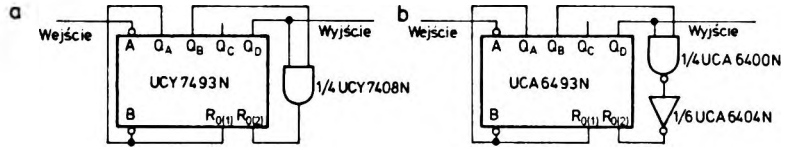
Rys. 3.30. Liczniki modulo 9

a — schemat połączeń, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

Rys. 3.31. Układ 64/7493N jako licznik dziesiętny

a — schemat połączeń, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

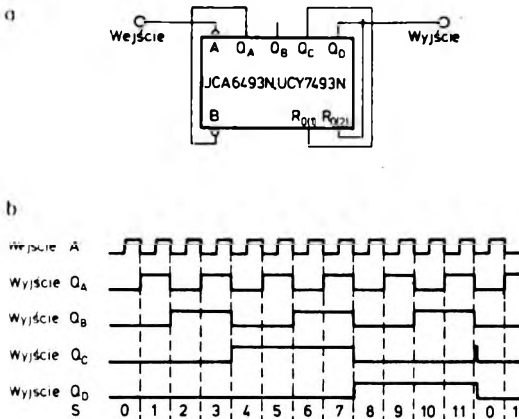

Rys. 3.32
Liczniki modulo 11
a i b — schematy
ideowe, c — przebiegi
ilustrujące działanie
licznika

Na rysunku 3.33 przedstawiono sposób połączeń układu UCA6493N lub UCY7493N dla uzyskania licznika dwójkowego modulo 12. Na wyjściach Q_A i Q_B tego układu otrzymuje się jednocześnie przebiegi o kształcie fali prostokątnej i częstotliwości odpowiednio: dwukrotnie i czterokrotnie obniżonej w stosunku do częstotliwości impulsów wejściowych. Przykład realizacji licznika modulo 13 z zastosowaniem układu UCY7493N przedstawiono na rys. 3.34. W układzie tym, dla stanu $s = 13$ spełniony jest warunek zerowania $R_{0(1)} \cdot R_{0(2)} = 1$ i układ przechodzi samoczynnie do stanu $s = 0$ rozpoczynając nowy cykl pracy.

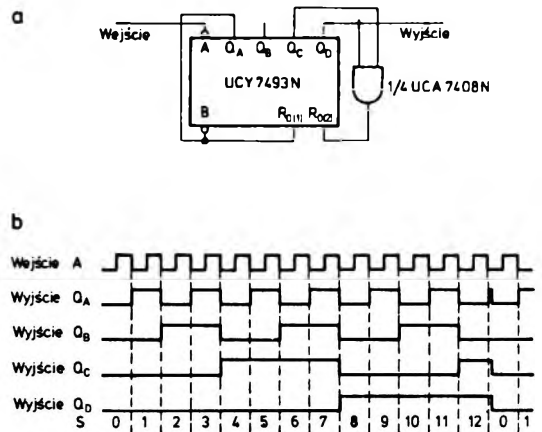
Na rysunku 3.35 przedstawiono schemat ideowy licznika modulo 14, zrealizowany metodą skracania cyklu licznika 4-bitowego UCY7493N. Jeżeli do licznika modulo 7, przedstawionego na rys. 3.29 dodamy na wejściu jeden przerzutnik istniejący w układzie UCY7493N, to otrzymuje się licznik modulo 14 przedstawiony na rys. 3.35.

Inny przykład licznika modulo 14 przedstawiono na rys. 3.36. Jest to licznik z układem wydłużającym impuls zerujący. W układzie przedstawionym na rys. 3.35 istnieje możliwość nieprawidłowego samoczynnego zerowania licznika. Jeżeli szybkości zerowania

Rys. 3.33. Licznik modulo 12

a — schemat połączeń, b — przebiegi na wejściu i wyjściach licznika

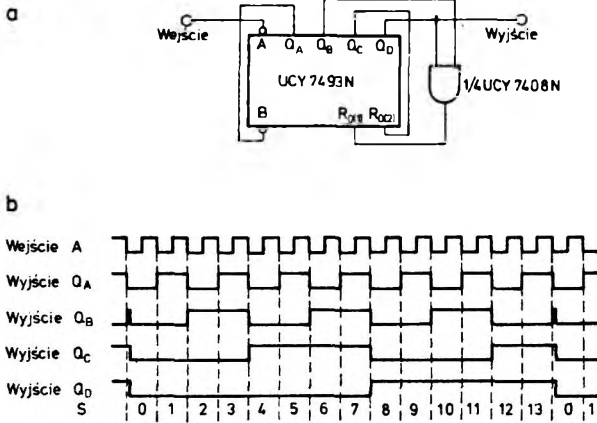
Rys. 3.34. Układ UCY7493N jako licznik modulo 13

a — schemat ideowy, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

poszczególnych przerzutników różnią się znacznie, to może się zdarzyć, że wyzerowana zostanie tylko część przerzutników i nowy cykl rozpocznie się od stanu fałszywego, różnego od stanu $s = 0$. Aby temu zapobiec stosuje się układy wydłużające impuls zerujący. W tym celu można zastosować przerzutnik monostabilny lub przerzutnik RS , wyzwalany sygnałem z układu dekodującego. Na rysunku 3.36 do wydłużenia impulsu zerującego użyto przerzutnik RS złożonego z dwóch dwuwejściowych bramek I-NIE. Trzywejściowa bramka I-NIE dekoduje stan licznika $s = 14$, dla którego $Q_B = 1, Q_C = 1$ i $Q_D = 1$.

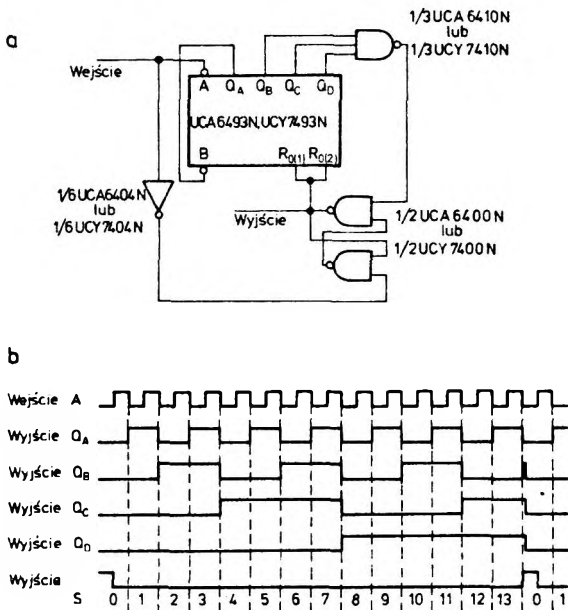
Wystąpienie poziomu logicznego 0 na wyjściu trzywejściowej bramki I-NIE zmienia stan przerzutnika RS , rozpoczynając impuls zerujący. Natomiast narastające zbocze najbliższego dodatniego impulsu zegarowego zmieni ponownie stan przerzutnika RS i zakończy impuls zerujący. Przykład zastosowania układu UCA6493N lub UCY7493N jako licznika moduło 15 z układem wydłużającym impuls zerujący pokazano na rys. 3.37.

W układach przedstawionych na rys. 3.36 i 3.37 opadające zbocze impulsu wyjściowego jest opóźnione w stosunku do przebiegu wejściowego (zegarowe-

Rys. 3.35
Układ UCY7493N jako licznik moduło 14

a — schemat połączeń, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

Rys. 3.36
Układ 64/7493N jako licznik moduło 14 z układem wydłużającym impuls zerujący

a — schemat ideowy, b — przebiegi ilustrujące działanie licznika

